

Motion till riksdagen

1988/89:Jo62

av Inger Schörling m.fl (mp)

med anledning av prop. 1988/89:140 om reglering
av priserna på jordbruksprodukter, m.m.

Vi har i en partimotion 1988/89:Jo293 utvecklat vår syn på jordbruket och jordbrukspolitiken och hänvisar därför till den motionen för den som vill ha mer bakgrundsinformation till våra ställningstaganden i den här motionen.

GATT-förhandlingarna

I förhandlingarna när det gäller jordbrukspolitiken finns det både positiva och oroväckande element. Det är bra att I-länderna gör något åt sin jordbrukspolitik, vilken pressar fram en överskottsproduktion av livsmedel genom att stimulera en hög användning av handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel.

I GATT-avtalet sägs också att önskan om mindre stöd till jordbruket och en smidig internationell handel inte är det enda som bör påverka jordbrukspolitikens utformning. Även andra motiv som t.ex. miljöhänsyn, ländernas sårbarhet, regionalpolitik och sociala hänsyn kan vägas in. Det som är oroväckande är att formuleringarna i GATT-överenskommelsen är så diffusa att det är svårt att avgöra vilket det slutliga resultatet kommer att bli. GATT-överenskommelsen tar heller inte upp problemet med att de länder som ställer hårda miljökrav och höga krav på djurens miljö, riskerar att få sitt jordbruk utkonkurrerat. En liberalisering utan möjlighet att ställa samma krav på importerade livsmedel som på inhemska kan leda till ekologisk dumpning och export av miljöproblem.

Den parlamentariska arbetsgruppen för en ny jordbrukspolitik

Eftersom många aspekter av GATT-överenskommelsen är så diffusa är det mycket viktigt att Sverige formar en klar linje att driva i kommande förhandlingar. Sverige bör utforma en modell för en jordbrukspolitik som tar upp hur t.ex. miljö- och resurshushållningsaspekter och etiska aspekter kan vägas in i de kommande förhandlingarna. Vi har en känsla av att Sverige hittills med entusiasm har drivit en allmän liberaliseringslinje utan att ta hänsyn till andra aspekter.

Det är därför viktigt att den parlamentariska arbetsgruppen äntligen får komma i gång och diskutera politik. Det finns inte tid för en allmän föreläsningsserie.

I propositionen föreslås att den obligatoriska kvalitetskontrollen vid export ska avvecklas. Det är tveksamt om den obligatoriska kontrollen i dag fungerar helt i överensstämmelse med konsumentintresset. Men bl.a. eftersom vi anser att Sverige ska börja ställa samma krav på importerade produkter och produktionsmetoder, när det gäller miljöhänsyn och etiska aspekter, som inhemska är det viktigt att behålla en obligatorisk kvalitetskontroll. Naturligtvis måste andra länder ha möjlighet att ställa krav på svenska produkter på motsvarande sätt. En statlig kontrollmyndighet för export av livsmedel kan i det läget fylla en viktig funktion. Den nuvarande kontrollorganisationen skulle kunna anpassas till att klara den kontroll som andra länder skulle kräva.

Norrlandsstödet

Produktionen i det norrländska jordbruket har minskat sedan riksdagen 1985 fattade beslut om att jordbruksproduktionen i Norrland skulle bibehållas ungefär på den dåvarande nivån. Det är viktigt att bibehålla jordbruket i Norrland av såväl beredskapsskäl som miljöskäl. Ett norrländskt jordbruk ger också positiva regionalpolitiska effekter. Alla dessa skäl kan användas med stöd i GATT-överenskommelsen för att upprätthålla jordbruksproduktionen i Norrland. I Norrbotten, Ångermanland och Dalarna (tillhör ej Norrland men Norrlandsstödet område) ligger produktionen av mjölk- och mjölkprodukter klart under konsumtionen. Vi anser att den av jordbruksnämnden föreslagna höjningen av Norrlandsstödet i sin helhet ska betalas ut som ett prisstöd.

Propositionens förslag till nivå på prisstödet bygger på att jordbruksnämnden har föreslagit en sänkning av den andel egenproducerad fodersäd som beräknas ingå i foderstaterna. Vi anser att det inte är önskvärt att odlingen av spannmål ökar i södra Sverige. En bibehållen odling av spannmål i norra Sverige ger bättre förutsättningar till mer balanserade växtföljder i såväl norr som söder. Det är önskvärt att så mycket som möjligt av det foder som går åt till djuren kan produceras på den egna gården. Norrlandsstödet bör därför justeras upp så att det svarar mot merkostnader enligt tidigare gällande beräknad andel för egenproducerat foder.

Jordbruksnämnden har föreslagit att stödområde 3 ska utvidgas till några kommuner som nu tillhör område 4. Nämndens motiv är att uppnå större enhetlighet inom stödområdena. Jordbruksministerns förslag innebär att ingen förändring skall göras nu med tanke på den kommande livsmedelspolitiska reformen. Vi anser att en sådan ändring mycket väl kan göras redan nu och ställer oss därför bakom jordbruksnämndens förslag. Följande kommuner och församlingar bör i fortsättningen tillhöra stödområde 3: Sunne, Munkfors, Filipstad, Kil, Forshaga, Älvsbacka och Nyeds församlingar i Karlskoga kommun samt Grangärde församling i Ludvika kommun.

I propositionen motiveras jordbruket i norra Sverige bara av regionalpo-

litiska skäl. Vi anser att livsmedelsproduktionen i norra Sverige är nödvändig av både miljöskäl och beredskapsskäl. Om jordbruket i norra Sverige minskar eller läggs ned måste marken brukas intensivare i andra delar av landet. Det är också önskvärt att livsmedelsproduktionen i så hög utsträckning som möjligt läggs nära konsumenterna. Riksdagen bör uttala att jordbruket i norra Sverige är viktigt för sin funktion att producera livsmedel.

Mot. 1988/89
Jo62

Etableringsstöd till jordbruket i norra Sverige

Jordbruksministern har i propositionen inte föreslagit något etableringsstöd till jordbruket i norra Sverige. Anledningen är att detta ska tas upp i den livsmedelspolitiska arbetsgruppen. Läget inom jordbruket i norra Sverige är besvärligt med sjunkande produktion och en allt äldre lantbrukarkår. Ett uttalande från riksdagens sida om att det ska inrättas ett etableringsstöd till jordbruket i norra Sverige skulle kunna öka framtidstron och viljan att satsa på jordbruk. Därför anser vi att riksdagen redan nu ska uttala sig för ett etableringsstöd även om beslut om konstruktionen kan vänta.

Åtgärdsprogrammet för jordbruket i norra Sverige

I propositionen föreslås att de medel som satsas i åtgärdsprogrammet inte längre ska kunna användas till traditionella jordbruksinvesteringar. Det är positivt med investeringar i kompletterande verksamhet, men det finns ingen anledning att inte satsa på direkta investeringar i jordbruket. En stimulering till investeringar är viktig för att garantera en fortsatt livsmedelsproduktion i norra Sverige.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att höjningen av Norrlandsstödet skall läggas på produktpriset,
2. att riksdagen — om yrkande 1 avslås — beslutar att höjningen av Norrlandsstödet i Norrbottens län, Ångermanland och Dalarna läggs på mjölkpriset,
3. att riksdagen beslutar att stödområdesindelningen ändras i enlighet med vad som anförts i motionen,
4. att riksdagen beslutar att nivån på Norrlandsstödet justeras upp i enlighet med vad som anförts i motionen,
5. att riksdagen beslutar att det skall inrättas ett etableringsstöd till jordbruket i norra Sverige,
6. att riksdagen beslutar att de pengar som satsas på åtgärdspaketet för jordbruket i norra Sverige även skall kunna användas till investeringar i jordbruksproduktion,
7. att riksdagen beslutar att den obligatoriska kvalitetskontrollen skall bibehållas och att del 2.5.2. i propositionen därför avslås,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jordbruket i norra Sverige är viktigt för att producera livsmedel.

Stockholm den 9 maj 1989

Mot. 1988/89
Jo62

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Åsa Domeij (mp)

Roy Ottosson (mp)